

Zadání pro semináře ze zvláštní části mezinárodního práva veřejného II Ak. r. 2008-2009

Univerzální a partikulární ochrana lidských práv

Paní Whitová žije ve Spojeném království. V roce 2002 byla svým gynekologem informována, že byl odhalen nádor na jejích vaječnicích a že tudíž musí být její vaječníky odoperovány. Vzhledem k tomu, že se nádor zvětšoval pomalu, bylo možné vyjmout několik vajíček pro pozdější oplodnění *in vitro*. Když paní Whitová a její partner, pan Myjer, podepisovali souhlas k oplodnění vajíček, byli informováni, že kterýkoli z nich může po dobu uskladnění embryí vzít zpět svůj souhlas s použitím těchto vajíček v souladu se zákonem o umělém oplodnění. Paní Whitová se zeptala, zda by tedy nebylo lepší, kdyby byla zmražena pouze její neoplozená vajíčka, čemuž však dotčená klinika nemohla vyhovět, protože takový postup neprováděla a šance na úspěch takového postupu by tak jako tak byly velice nízké.

Pan Myjer paní Whitovou ujistil, že nemá v úmyslu se s ní rozcházet a že se chce stát otcem jejího dítěte. Následně tudíž bylo paní Whitové vyjmuto několik vajíček, z nichž bylo vytvořeno 5 embryí a poté uskladněno. Paní Whitová následně podstoupila operaci vaječnicků, po níž musela čekat 2 roky, než bylo možné přenést embrya do jejího těla. Implantace embryí byla jediným způsobem, jak mohla paní Whitová mít své biologické dítě.

V roce 2004 se pan Myjer s paní Whitovou rozešel a oznámil klinice, že embrya mají být zničena z důvodu rozpadu vztahu. Poté, co klinika oznámila paní Whitové, že je povinna na základě zpětvzetí souhlasu panem Myjerem zničit embrya, podala paní Whitová návrh u místně příslušného soudu, kterým se domáhala, aby soud určil, že pan Myjer nemůže vzít zpět svůj souhlas k použití embryí a že embrya mohou být přenesena do dělohy paní Whitové. Soud tento návrh zamítl s odůvodněním, že by nebylo spravedlivé nedovolit jedné straně změnit názor a vzít svůj souhlas zpět, pokud se změní okolnosti, za nichž byl souhlas udělen. Tento rozsudek byl potvrzen odvolacím soudem v plném rozsahu a dovolání bylo prohlášeno za nepřipustné.

Otázky

- 1) Mohlo být v daném případě porušeno některé z práv chráněných Evropskou úmluvou o lidských právech (dále jen "Úmluvou")?
- 2) Jaký je názor Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "Soudu") na otázku práva nenarozeného dítěte na život podle čl. 2 Úmluvy?
- 3) Co je to volná míra uvážení (*margin of appreciation*) a jakým způsobem by doktrína volného uvážení byla aplikována v daném případě?
- 4) Co jsou to pozitivní závazky státu a jak jsou v judikatuře Soudu definovány?
- 5) Má stát v daném případě nějaké pozitivní závazky a dostal těmto závazkům?
- 6) Jaká různá práva se v daném případě střetávají?
- 7) Navrhněte způsoby, jakým by se dal tento střet práv řešit.

Povinná literatura

- 1) Hubálková, E. Evropská úmluva o lidských právech a Česká republika. Praha: Linde, 2003.
- 2) Berger, V. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Praha: IFEC, 2000.
- 3) Tomisová, M. Věc *Evansová* proti Spojenému království. Reprodukční práva, zákaz diskriminace. In: Soudní judikatura - Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva. ASPI, č. 2, 2006, s. 120-126.

Doporučená literatura

1) Věc Evansová proti Spojenému království, rozsudek senátu ze dne 7. 3. 2006, stížnost č. 6339/05 a rozsudek velkého senátu ze dne 10. 4. 2007.